

Építkezésünk sarokkövei

Az „Ezerarcú Népfőiskola” találkozáson elhangzott hozzászólás szerkesztett változata

Mindenekelőtt néhány fogalom és néhány kérdés. Ha politizálunk, akkor gondolkodnunk kell arra, hogy mi a politika lényege. Ha cselekszünk, akkor is ezt kell tennünk. A politika csak szűkített értelemben tudja vizsgálni a társadalmat, a gazdaságot, az ember helyzetét. A maga logikája szerint. Ez rendszerint a politikai írók vagy politika-csináló emberek képzeletét követi. Lemondunk-e a teremtő képzeletről, vagy figyelmünket csupán az empirikusan érzékelhető tényekre irányítjuk? Ez is fontos. A tények mögé teljességgel soha nem pillanthatunk. Következésképpen a történelem új és új kihívásaira sem tudunk hitelt érdemlő választ adni.

Ha liberálisok vagyunk, kimerül alkotó fantáziánk. Ha szocialisták, akkor azt kellene vizsgálnunk, hogy van-e ráció a kollektívizmus különféle változataiban. Ha konzervatívok, akkor az a veszély fenyeget, hogy hagyjuk-e magunkat defenzívába szorítani. Képesek vagyunk-e kitörni ebből a helyzetből? A tradíciók és képzletek szintézisével a „posztmodern” kor meghatározó szereplőivé válhatunk.

Keressük-e a mindenkori kormány ügyét, vagy egy jó alkotó gárdát magunk köré gyűjtve, a hatalmon lévő pártok szempontjai helyett a magyar valóságot igyekszünk-e értelmezni? Ha ez utóbbiak szerint cselekszünk, akkor népfőiskolás módon cselekszünk. Ha az előbbieket szeretjük, akkor messzire kerülünk ettől a mozgalmától. Mindenhatónak, korlátozhatatlannak tartjuk-e az individuumot, vagy az egyén fölött szerveződő szinteket tartjuk a modernizáció szerves részének? Mit gondolunk az államról? Hisszük-e, hogy a nemzeti érdekeket szolgáló modernizáció központi aktorává kell tenni, mert így volt ez más és sikeres demokráciákban is? Vagy azt hisszük-e inkább, hogy az állam a legrosszabb tulajdonos, a lukácsi gondolat „a legrosszabb szocializmus is jobb, mint a legjobb kapitalizmus” mai időkre transzferált vagy transzportált parafrázisaként?

A modernizmus mellett fontos kérdés, hogy milyen válaszokat tudunk adni, vagy akarunk adni népfőiskolai mozgalmunkban a globalizmusra. A Fukuyama-féle elképzelés, hogy a modern nyugati társadalmak a történelmi fejlődés egyedülálló hordozói, netán végállomásai. Lehet-e ezek kétségkívül tapasztalható sikereire gondolva abszolutizálni a nyugat-európai vagy az észak-amerikai mintát? Vagy nekünk sajátosan mást, magyart, magyarosat kell kitárlanunk? Olyant, amelyik történelmi értékké épül? Olyan organikus fejlődésre, amely a második világháború után 40 évre

ugyan megszakadt hazánkban, de mi újra-élesztjük és keleti vagy nyugati abszolútumok helyett sajátos mintát követve építjük? Modernizációról beszélünk. Modern korban, modern népfőiskolát szervezünk. Milyen utat válasszunk? Olyant-e, amely érdemlegesen is számol az ország földrajzi adottságaival, történelmi hagyományával, civilizációs örökségével? Vagy pedig olyant, amely a Nyugaton született? Ennek mechanikus átvételére törekedjünk?

Modernizációra szükség van, ez nem vita, ez létkérdés. Az előző meghaladása, az életet jobbra tenni szándékozó törekvés, hogy felzárkózzunk a nálunk fejlettebb régiókhoz. Ma ezt „nyugatósodásnak” vagy idegen szóval westernizációnak nevezük. Mintha a világ unilineáris fejlődési koncepciót teljesítene be. Hol teljesebb be a magyar fejlődés? Milyen területen? A gazdaságban-e vagy a politikai intézményrendszer területén, vagy magában a személyiségben? Az egyik akadémikusunk mondta éppen a legutóbbi népfőiskolai szimpóziumon, hogy az Európai Unióba nem az ország megy, nem is a kormányok, még kevésbé a pártok – hanem a polgár. Mindegyikünk külön-külön és egységesen. Csak éppen erre helyeztük a legkevesebb hangsúlyt.

Ha mozgalmunkkal korunk kérdéseire akarunk válaszolni, akkor szem előtt tartjuk, hogy a modernizáció nem értékmentes, nem értékektől mentes kategória. Szerves társadalmi létet a nemzeti és kulturális tradíciók alapozzák meg. A kontinuitásra épülő szerves fejlődés példája Anglia, melyről a német *Ranke* írta, hogy több középkori eredetű intézményt őrzött meg, mint bármelyik másik ország az európai kontinensen. Távol-Kelet példája is annak szükségességét bizonyítja, hogy a fejlődést (modernizációt) saját civilizációs örökségére támaszkodva hajthatja végre eredményesen minden társadalom, mert éppen a japánoktól tudjuk, hogy a siker szempontjából kulcsfontosságú „kompatibilitás”-fok az adott civilizáció tradicionális értékei és a modern értékek között húzódik. Van arra törekvés nálunk is – mint ahogy ez Nyugaton is volt –, hogy a tradicionális és a modern egymást kölcsönösen kizáró fogalomként szerepeljen. A mi népfőiskolánknak tradíciótisztelőnek, tradíciókövetőnek kell lennie. Azért kell ilyennek lennie, mert a „modern” szót elérte a politikai retorika is, tehát különösen kell rá vigyázni ebben a kapitalizálódó és így vagy amúgy polgárosodó magyar társadalomban annál is inkább, mert sokszor

nem tudunk mit kezdeni a modernizáció fogalmával.

A modernizáció és a nemzeti érdek dichotómiája ma is fennáll. Helyénvaló, hogy a formállogika szabályai szerint dolgozzunk, mert igaz itt minden distinkció, de igaz lehet minden konjunkció is, amelyik a nemzetképet hivatott erősíteni, amely segít a régi és az idejétmúlt beidegzettség elhagyásában és úgy integrálja az új elemeket, hogy megőrzi az önazonosság lényegi vonásait. Az a dolgunk, hogy ne csak gazdasági, hanem mentális-kulturális téren is a specifikus nemzeti problémákra adjuk meg a választ. Így közelítsünk a kor kihívásaihoz. Erre a kihívásra adott válasz aktív szervezeteket, aktív állampolgárokat, jól definiált, jól működő intézményeket feltételez. Ilyen intézmény legyen a magyar népfőiskolai mozgalom is. Olyan állampolgárokat kell nevelni – mondja *Márai* –, akik rendelkeznek mindazon erényekkel, műveltséggel és kifinomultsággal, polgári életformával, amelyek a civil társadalom megerősödését jelenthetik. Tudatosítani kell mozgalmunkban, hogy a sikeres modernizációt csak a tulajdon, nem csak materiális, de szellemi tulajdon, és a műveltségre alapozó öntudat, a közéleti szerepvállalás viheti sikerre.

Értékeink

Mit tegyünk?

Vizsgáljuk meg, milyen erősek a kötődéseink. Milyen közegben érvényesül a munkánk. A politika szférájában-e – itt talán, azt hiszem, a legkevésbé – vagy más szellemi síkon. A kulturális életben-e, az emberek tevékenységét befolyásoló magatartásban vagy máshol.

Kérdeznünk kell: milyen népfőiskolát szeretnénk. Talán meg kellene előzni egy másik kérdéssel ezt: milyen országot, milyen népet, milyen nemzetet, milyen magyart, milyen Európát szeretnénk. Ha ezt meg tudjuk határozni, könnyen tudunk a kérdésre válaszolni. Ismerünk jelzőket, moderneket is, elavultakat is, igazakat is. Ismerünk állításokat, tagadásokat. Ismerjük a világot, amelyik körülöttünk zajlik, forrong, bugyog. Tudjuk, hogy a világ bizonyos részein terrorizmus van. Háborúk vannak, és szegénység. Európa politikai tervében benne van-e egy nagy, egységes és erős lélek? Mert a népfőiskola aktuális kérdései az Európai Unióval járó problémakört sem kerülhetik meg. Mint ahogy – ismerve több programot – nem is kerülük.

Európát úgy kell szervezni, hogy az egy nagy lelki tett legyen. Hazánkat is úgy kell szervezni, hogy az egy nagy lelki tett legyen. A népfőiskolát is úgy kell szervezni, hogy az egy nagy lelki tett legyen. Erre hív fel bennünket a legutóbbi *Stuttgarti találkozó* záró nyilatkozata is. Itt ugyan lelkeségi mozgalmak jöttek össze, de Európa minden polgárának üzentek. Hitelesen.

A múlt század egyik jelentős személyisége nevezte az 1951-ben létrejött Szén és Acél Közösséget lelki tettnek, melynek jelentése ez volt: „Soha többé háborút”. Azóta nehéz és komplikált idők következtek. Nehéz idők járnak ma is. Mi lett ebből a lelki tetteből. Gúny-e vagy valóság, ha megkérdezzük, hogy ma a pénz, a bankárok és a bürokraták Európáját éljük-e? Azt is tudjuk, hogy nem lehet alapvető törvények nélkül élni. A legalapvetőbb törvény az Alkotmány. Nem élhet e nélkül Európa sem. Jelentős mai politikuskok állítják, hogy ha nem lesz nekünk, európai polgároknak egységes és jó alkotmányunk, Európa eltűnik a világ politikai színpadáról. Jó és stabil alapkörre kell építeni az európai házat. Az európai házat. Ha szükség van nemzetek fölötti kormányra, akkor szükség van nemzetre is. Ha szükség van nemzetek feletti demokráciára, akkor szükség van helyi demokráciára is. Alkotmány és nemzet. Európai alkotmány és Európa. *Romano Prodi* mondta a stuttgarti találkozón, melyen köreinkből is többen ott voltak, hogy Európa történelmének nincs értelme a kereszténység történelme nélkül. Az Európai Unió alapító atyái meggyőződéses keresztények voltak és Európa építése közben mindvégig kiálltak hitük mellett. Ezt is *Prodi* mondta: „A hitet nem szabad zárójelbe tenni, hanem a hitvallásból kell táplálkoznia az etikai hűségnek, a kitartásnak, a bölcsességnek, a szelidségnek, a magatartásnak, a nagylelkűségnek.

Milyen népfőiskolát akarunk? Olyant, amelyik arra nevel, hogy a saját érdekeink és személyes sikereink mellett, vagy ha kell: helyett, a közösségek boldoguljanak. Úgy kell a világra emelni tekintetünket, hogy távol tudjuk tartani magunktól a hazugságot, a cinizmust, a képmutatást. Úgy kell építeni közösségeinket, a kisebbet és a nagyobbat is, hogy a legszegényebektől és legelesettebbektől induljunk el. Ez a népfőiskola szociális érzékenysége. Olyan közösséget kell kialakítani, amelyik le tudja győzni a félelmeket, a kishitűséget. Ez a népfőiskola bátorsága és reménye. A félelem ellentéte a hit. Hinni kell magunkban, sikereinkben, országunkban, nemzetünkben, kereszténységünkben, és más tartós értékekben. Ne úgy növekedjünk, mint egy erődítmény, hanem mint lélekkel bíró, elhivatott, áldozatos tettekészség.

Milyen népfőiskolát akarunk? 1941-ben fogalmazta meg a Népfőiskolai Tanács (mely összefogta a magyar népfőiskolai tö-

rekvéseket) céljait a következőképpen: „A népfőiskola olyan intézmény, amely a felnőttkor határán lévő ifjúságot öt hónapon, de legalább 2 és fél hónapon át vallási és nemzeti, hivatásbeli szolgálatra neveli.” Pedagógiája ez volt: az ifjúságot közösségbe gyűjtve, az élő szóból és nevelő személyiségből kiáramló erővel a legmagasabb gyakorlatiasságra nevelni.

1989-ben nemes elhatározásnak tartja még a kulturális kormányzat is, hogy valaki, valakik segítséget nyújtsanak a helyi társadalom szerveződésében, segítsék erkölcsösebbé válni az embereket, önértetesebbé tenni a megosztott magyarságot, műveltebbé a közösségeket, a hazát. A népfőiskola művelt polgárokat kíván nevelni, akik a helyi gazdálkodásban, a helyi közösségekben, a helyi szociális ellátásban, a kulturális és a közéletben közösségeik számára, a nyilvánosság megteremtésével, szüntelenül és kitartóan fáradoznak. Célja: felszólítani a magyar értelmiséget, hogy évtizedek óta tapasztalt szereptévesztését hagyja el. Találjon önmagára, hogy az egész magyar társadalom összetartozó és kulturált nemzeté váljon. Hívjuk közénk az értelmiség legjobbjait!

Gyakorlati tennivalóink

Erősíteniünk kell a népfőiskolák szerepét, hogy a vidék, a kistelepülések életre keljenek, életben maradjanak, öntudatosodjanak. Ennek szellemi és gyakorlati fóruma a születését, újraszületését ünneplő népfőiskolai mozgalom, térségünkben is, a tágabb hazában, az országhatáron kívül is.

Új kihívások érnek bennünket. Programunkba kell ezért venni a modern gazdálkodás minden ismervét, szellemi municióját, a helyes társadalmi magatartás elterjesztését, a teljesen új egyéni gazdálkodást, családi gazdálkodást, szövetkezést és a közösségi erkölcsöt életető és fenntartó életfilozófiát is.

Soha sem volt időszerűbb, mint most, hogy népfőiskoláinkon új tudást tanítsunk. A gazdaságban ökológiai fejlesztés helyett ökonomiai fejlesztést végeznek. Ez nem fejlesztés, inkább pusztítás. *Győri Nagy Sándor* azt mondja, hogy növekvő számsorok lelhetőek a konjunktúrális gazdaság bizonyítására, a profit növekedésére ugyanúgy, ahogyan növekvő számsor a munkanélküliség, a létbizonytalanságba taszítottaké, az alkoholistáké, a lelkiileg megnyomorítottaké, a szeretetleneké, a céltalanoké, a gyógyíthatatlan környezetbetegeké, a lerombolt kultúráké, a kiirtott növény- és állatfajoké, az elmérgesedett, kirabolt tájaké. Ezen negatív jelzők hatására még inkább meleg szívvel gondolunk Kishatagokra, az ott folyó népfőiskolára és szívünk összes melegével köszöntjük az

ottaniakat. *Győri Nagy Sándor* mondja ugyancsak, hogy a paraszti tudás az élet tudása volt. Hosszan sorolja, mi mindent tudott a magyar paraszt, és aki ennél kevesebbet tud, az nem paraszt. A földművest – akit máshol finomkodva földművesnek neveznek – a parasztember szinonimájaként aposztrofálták, mintha ez a szó degradáló, vagy dehisztáló lenne. A magyar falu, a magyar vidék életképessége annyival csökkent, mint amennyivel kevesebb tudásra, műveltségre volt szüksége a tsz-tagga lett parasztembernek, mint amennyire az agrikultúra önálló alkalmazójának. Most az a kérdés, hogy a mezőgazdasági vállalkozó tud-e, akar-e – és lesz-e lehetősége, hogy földművesse, a földnek művelőjévé, „művesévé” váljon.

Tantervünk

Erre a születésnapra ünnepségre és jubileumra készülve, több táji és más közösségbéli népfőiskolai összejövetelt tartottunk, ahol municiót próbáltunk gyűjteni erre az összejövetelre. Leírta gondolatait a magyar Népfőiskolai Társaság, *Kikötött komposztag nem maradhat egy helyben* címmel. *Kemény Bertalan, Nagy Júlia, Keresztesi József, Miklóssy Endre* sorait is olvashattuk. Tanulmányokat fogalmaztak meg mindannyian. Mindegyikben benne foglaltott a tudás, a tanulás, az élethosszig tartó művelődés képessége, készsége és szükségességének, valamint az ezzel összefüggő kérdések. Tudjuk, ha a tudásról, a tanulásról beszélünk, akkor a munkamegosztás szempontjából fontos területre léptünk. Fontos a szaktudás, a szakismeret, az intézményi tudás és tanulás is. Ezt továbbfejlesztheti, pótolhatja is a népfőiskolai mozgalom. De mindenkinek felett segítenünk kell az embereknak, hogy alkalmazkodni tudjanak a gyorsan változó világhoz. A népfőiskolai mozgalom számára fontos a szakmai ismeretek körén kívül eső tudás is, amit *Ferge Zsuzsa* egyszerűen de találon hétköznapi tudásnak nevez. Ez ismeretek, képességek, készségek, információk rendszere, amelyekkel az ember közvetlen környezetét változtathatja, alakíthatja – amelyek birtokában a környezettel „anyagcserét” folytathat. Gyakorlati jellegű tudás ez, mint például bizonyos háztartási ismeretek, magánéleti szituációk. Ez sem állandó, ez is gyorsan változik, ahogyan változik a tudomány, a technika. Önmozgást végez maga a társadalom is. Folyamatok zajlanak benne, melyek az emberre közvetlenül is hatnak. A gyakorlati tudás az emberre vonatkozó ismeretek rendszere, a társadalmi viselkedésszerű sajátosságok, és ezek átadása ma a legkevésbé intézményesített terület. Ezért a népfőiskola felvállalhatja,

minthogy ez az a társadalmilag érzékeny intézmény, amely rendelkezik az átadás, a visszacsatolás összes eszközével. Kapcsolatrendszere van a feladatok ellátására mind az egyénnel, mind a kiscsoportokkal, a helyi társadalommal. Fontos ez a gyakorlati tudás, mert kiterjed az öltözködésre, a lakberendezésre, a gyermeknevelésre, különböző divátáramlatokra, melyek az embereket érdeklik. De ugyanilyen fontos az emberek közötti érintkezésre, az ember és a társadalom viszonyára, viselkedésre való nevelés. Ilyen hétköznapi tudás a társadalmi tudás. A társadalmi életet szabályozó normák rendszerre, jelek és jelképek, elvárható magatartásformák és normák. Fontos a társadalom, és intézményeinek ismerete. Jogok és jogérvényesítés. Eljárások, szankciók. Beadványok készítése, és egy sor más gyakorlati jellegű, a társadalmi étellel zorosan összefüggő tudás. Fel kell ezt karolni, mert a mai magyar társadalom a természeti társadalomtól, a társadalom természetes jellegétől folyamatosan távolodik. A népfőiskoláknak segítenie kell az egyént, hogy közösségre találjon, népfőiskolai közösségbe kerüljön. Hogy felismerje kiszolgáltatottságának, kitaszítottságának tarthatatlanságát. Megértse és változtasson rajta.

Új gyakorlati tudásra is szükség van. Ismerni kell a fogalmat, hogy mit jelent az intelligens régió. Miképpen hat ez személyesen az egyénre. Vajon tudunk-e segíteni az embereknek és akarunk-e, hogy meg tudják fogalmazni saját maguk számára, mit jelent például az e-gazdaság, az e-kereskedelem. Hogy részt tudjanak venni a tudás-alapú társadalom építésében. Segíteni kell az embereket, hogy értsék, mit jelent a virtuális önkormányzat. Mit az e-demokrácia, az e-közigazgatás, és hogyan kell ezt használni. Tudjanak azonosulni az élethosszig tartó tanulás programjával. Legyen ehhez motivációjuk. Ha mi nem, akkor nem tudjuk, ki segít az embereknek abban, hogy szívesen használják az e-könyvtárat, és érezzék magukat otthon a digitális családi házakban és lakásokban. Az intelligens régiókkal kapcsolatban ezekről van szó. Fontos az is, hogy a társadalmilag releváns tudás körébe be tudja az egyén emelni – szintén Ferge kifejezésével élve – az ünnepnapit tudást, vagyis a művészi alkotások helyes megítélését, befogadását és élvezetét. Ezek közvetítéséről sem szabad elfeledkezni a népfőiskolákon.

Emlékezetünk őriz néhány nevet, helységet és dátumot, melyek fontosak nekünk. Olyanok ezek, mintha nem is a földön, nem is a térképen lennének – mondja Csoóri Sándor „Elveszett utak” című könyvében –, hanem csupán tudatunkban léteznek, vagy még inkább a fejünk fölött keringő magyar mitológia világában. Ilyen

helységnév Verecke, Pusztaszer, Kenyérmező, Nagymajtény, Szárszó stb. Mondhatjuk talán, hogy ilyen helységnév nekünk Surány, vagy éppen Szentendre. [A Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetség szokásos találkozóhelyei – A szerk.] Ha éppen Szárszóval vonunk párhuzamot. Mondom ezt azért, mert a népfőiskolai mozgalmat ma éppen úgy korszerűtlen szelleműnek vagy szellemiségűnek ítélik egyesek, mint ítélték valakik Szárszót. Pedig ettől a mozgalmától, a népfőiskoláinktól sem szabad elvonni az igazságkeresés jogát. Itt is, ezeken az összejöveteleken fel lehet és fel is kell vetni a következő párhuzamokat. Ha Szárszón a csonka-ország sorsát, akkor itt az unióba bővült vagy szédült nemzet sorsát, ha Szárszón a dunai népek izzó gyűrtjében való kilátásainkat, akkor itt az agyonszeretett homogenizálódást. Ha ott a parasztság sorsát, akkor itt a magyar föld és a magyar vidék további kilátásait. Ha akkor és ott a minőségi és csendes gyarapodást, akkor itt a polarizálódott, szétszakadt, lecsúszott rétegek és csoportok sorsát. Ha akkor és ott a reményteli újrakezdést, akkor itt a sok kérdést felvető folytatást.

Itt ismét idézni kell a harmadik utat? Pártoskodástól mentes sajátos életstílust a politikában is, a kultúrában is, az építkezésben is, az életvitelben is, a nevelésben is. Akkor is, ha a körülmények mások, mint 1943-ban voltak, mert más a történelem, más a beszéd, más a stílus, és legfőképpen talán az, hogy a háború veszélyes közeledésére nem írják az égre a vadászgépek kacskaringós jeleit (hogy csak képletesen szóljunk és ne is gondoljunk az atombomba villanására). Ami miatt analógiát vonhatunk, az az, hogy most is keresztút közepén állunk. Sorsdöntő történelmi változás korát éljük. És ha ezt éli a társadalom, ezt éli maga a népfőiskolai mozgalom is. A magyar társadalom előtt két út volt. Lépett. Vissza már nem léphetünk. Fel kell tehát vetni úgy, mint annak idején Szárszón, a szellemi harmadik utat. Fel kell vetni azért, hogy politikai és gazdasági globalizációnk ne lehessen gyökértelen. Hogy a piaci demokrácia ne előzze meg a nemzetit. Hogy a hierarchikus viszonyok ne olthassák ki a természetes erkölcsi viszonyokat. Hogy az ipari civilizáció ne tarthasson előbbre, mint az emberi szellem és tisztesség. Hogy a felcserélt rendszerek ne hozhassanak számunkra asszimilációt. Hogy építeni tudjuk a demokrácia házának alapjait, ha már a tetőt elkészítették fölöttünk. És mivel ez a munkánk, mely nem is kevés, van létének alapja és szükségszerűsége a népfőiskolai mozgalomnak.

Gódor András

a Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetség elnöke

„Jó gyakorlat”

Magyarul: „Modellértékű tevékenység”.

A IV. „Ezerarcú Népfőiskola” Országos Tanácskozás jelentős programja volt a helyi népfőiskolai kezdeményezések bemutatása. Szívonas prezentációkkal ismerkedhettünk meg 2004. június 5-én Szentendrén, amelyek bizonyították a népfőiskolai mozgalom vitalitását és sokszínűségét.

Mindez megmutatkozott abban is, hogy egészen kis település (Ivánc) és több megyei jogú város (Szolnok, Eger) népfőiskolája is megosztotta velünk felnőttképzési tapasztalatait, módszereit. Egészségnevelés, kistérségfejlesztés, biogazdálkodás, Európai Unió-s menedzsment, népi kismesterségek újjáélesztése, fogvatartottak képzése, álláskeresők klubja, környezetvédelem, ifjúsági vezetőképés szerepelt a programokban.

Azok a célkitűzések, amelyek szervezeteinket vezérlik tevékenységük megtervezésében rendkívül tiszteletreméltóak, és mondjuk ki nyugodtan: társadalmi szinten nélkülözhetetlenek. A társadalmi beilleszkedés segítése, az alapkészségek fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés, az állampolgárok tájékoztatása, a népi hagyományok őrzése, a hulladékgyűjtéssel és -kezeléssel kapcsolatos ismeretek terjesztése állampolgári közérzetünk jelentős javulásának lehet eszköze.

A partneri együttműködés szép példáit láthattuk két jelentős területen. Partnerségi együttműködés a Budapest Környéki Népfőiskolai Szövetséggel részvételével Európai Unió-s pályázat kapcsán, valamint Tolna megyei kis települések népfőiskoláinak szerepe a helyi közművelődési tevékenységben.

A képzések során alkalmazott tevékenységek és módszerek is azt bizonyítják, hogy a népfőiskolák a csoportban végzett, aktivitáson alapuló korszerű andragógiai elvek alapján végzett munkát preferálják.

A beszámoló nem lenne teljes, ha nem említeném a tatai népfőiskola jelentős munkáját névadója, a neves közigazdász professzor, Magyary Zoltán emlékének ápolása révén. Jól látható, milyen fontos a múlt-jelen-jövendő összekapcsolása.

A bemutatottak követően felmerültek a következő teendői is:

- Országos akciót indítunk annak érdekében, hogy az eddig végzett tevékenységeket kellő mértékben és mélységben feltárhassuk.
- Együttal felhívjuk minden szervezetnek a figyelmét, hogy regisztráltassa magát a Regionális Munkaügyi Központnál.
- Törekedni kell arra, hogy az egymás közötti kommunikáció-hozzáférés ingyenes legyen.

Reményeink szerint 2005-ben a Tatai Népfőiskola vendégszeretetét élvezhetjük, miután a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság vállalta az V. „Ezerarcú” megrendezését.

Nagyné Kiss Mária